

БАТЛАВ
БАЙГАЛЬ ОРЧИН АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН
ЯАМНЫ ТӨРИЙН НАРИЙН БИЧГИЙН
ДАРГЫН АЛБАН ХҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ С.ЦОГТГЭРЭЛ

**ЗАВХАН АЙМАГТ 137 ГА ГАЗАРТ ТАТМЫН ОЙЖУУЛАЛТ ХИЙХ АЖЛЫН ДААЛГАВАР,
ТЕХНИКИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ**

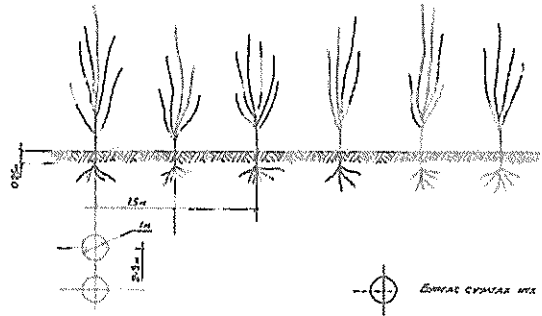
Гэрээгээр гүйцэтгэх ажлын дугаар: Төслийн 2024 оны ажлын төлөвлөгөөний 2.2.6 б

№	Ажлын нэр, төрөл	Тайлбар
1	Ажил гүйцэтгэх үндэслэл	<p>Уур амьсгалын ногоон сангийн санхүүжилтээр Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам, Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Хөгжлийн хөтөлбөрийн газар хамтран "Монгол орны хөдөөгийн иргэдийн уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох чадамж болон эрсдэлийн менежментийг боловсронгуй болгох нь" төслийг 2021 оны 3 дугаар сараас эхлэн Дорнод, Сүхбаатар, Завхан, Ховд аймагт хэрэгжүүлж байна. Төсөл хэрэгжсэнээр шууд байдлаар 130,000 орчим, шууд бус байдлаар 800,000 гаруй малчин иргэд төслийн үр шим хүртэхээс гадна тэдгээрийн 50 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Төслийн зорилго нь байгалийн нөөцөөс хамааралтай, уур амьсгалын өөрчлөлтөд өртөмтгий малчдын дасан зохицох, эрсдэлийг даван туулах чадамжийг сайжруулан бэхжүүлэх юм. Тус зорилгод хүрэхийн тулд хоорондоо уялдаатай дараах бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн хүрээнд үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэн үр дүнд хүрэх болно. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бүрэлдэхүүн хэсэг 1: Үндэсний болон бүс нутгийн түвшинд газар, усны нөөцийн төлөвлөлтийг уур амьсгалын мэдээлэлд тулгуурлан төлөвлөж, ашигладаг болох; • Бүрэлдэхүүн хэсэг 2: Байгалийн нөөцийн менежментэд малчдын байгууллагын оролцоог нэмэгдүүлж, уур амьсгалын өөрчлөлтөд зохицсон ус, хөрсний менежментийн арга ажиллагааг өргөн хүрээнд нэвтрүүлэх; • Бүрэлдэхүүн хэсэг 3: Уур амьсгалын өөрчлөлтөд тэсвэртэй, гарал үүсэл нь тогтвортой малын гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг зах зээлд нийлүүлэх малчдын чадавхыг нэмэгдүүлэх зэрэг болно. <p>Хүний, малын нөлөөлөл, хортон шавж, түймэр, уур амьсгалын өөрчлөлт зэргээс үүдэн Монгол орны татмын ойн нөөц эрс хомстож, зарим газар бүрэн устаж, гол мөрний орчмын хөрсний чийг алдагдан экосистем ихээр доройтож байгаа учраас татмын ойжуулалт хийн нөхөн сэргээх зайлшгүй шаардлага үүсээд байна. Иймд, "Монгол орны хөдөөгийн иргэдийн уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох чадамж болон эрсдэлийн менежментийг боловсронгуй болгох нь" төсөл зорилтот 4 аймгийн хэмжээнд 2500 га талбайд татмын ойжуулалт хийх юм.</p>

	Сум	Талбай №	Талбайн хэмжээ, га	Хашааны хэмжээ, м	
2	Ажлын хамрах хүрээ	Алдархаан	1	10	1300
		Алдархаан	2	10	1400
		Алдархаан	3	10	1350
		Алдархаан	4	10	1400
		Алдархаан	5	10	1350
		Нийт	5	50	6800
		Цагаанхайрхан	2	10	1430
		Цагаанхайрхан	3	10	1700
		Нийт	2	20	3130

		Тэлмэн	1	10	1300
		Тэлмэн	2	10	1320
		Нийт	2	20	2620
		Баянтэс	1	10	1370
		Нийт	1	10	1370
		Тэс	1	10	1280
		Нийт	1	10	1280
		Улиастай	1	10	1400
		Улиастай	2	7	1100
		Улиастай	3	10	1400
		Нийт	3	27	3900
			12	137	19100
		Талбайн захын цэг болон дэлгэрэнгүй мэдээлэл хавсралтаар оруулав.			
3	Ажил гүйцэтгэх хугацаа	Гэрээнд заасан хугацаанд			
4	Захиалагч байгууллага	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, ЗГХА Ойн газар, Ховд аймгийн Засаг даргын тамгын газар			
5	Төсөвт өртөг, тоо хэмжээ	Нийт төсөвт өртөг: 1,541,250,000 (Нэг тэрбум таван зуун дөчин нэгэн сая хоёр зуун тавин сая)			
6	Ажил гүйцэтгэхэд тавигдах ерөнхий шаардлага	<p>Ажлыг гүйцэтгэх явцад бүх ажлыг холбогдох хүчин төгөлдөр хууль, тогтоомж, ойжуулалтын ажилтай холбоотой норм, стандарт, хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны дүрэм журам болон төслийн БОНМХХ-нд заасан арга хэмжээг хэрэгжүүлж, хийгдэх ажлын тоо хэмжээний дагуу, захиалагч талтай нягт хамтран, чанарын шаардлагыг хангаж ажиллана.</p> <p>Ойжуулалтын ажлын гүйцэтгэгч нь шалгарсан тохиолдолд тухайн ойжуулалт хийж байгаа байршилтай ойролцоох малчдын байгууллагатай гэрээ байгуулж ойжуулалтын ажил хамтран гүйцэтгэх, мөн гэрээнд ойжуулсан талбайн 3 жилийн арчилгаа, хамгааллыг малчдын байгууллагаар гүйцэтгүүлэх асуудлыг тусгасан байна.</p>			
7	Техникийн чадавх болон туршлагын шалгуур үзүүлэлт, шаардлага	<ul style="list-style-type: none"> • Тарьц суулгацын нөөц хангалттай байх (худалдан авах бол нийлүүлэгчтэй байгуулсан гэрээ). • Мод үржүүлэг, ойжуулалт, ойн нөхөн сэргээлтийн тусгай зөвшөөрөлтэй ойн мэргэжлийн байгууллага байна. • Ойжуулалтын ажлыг гүйцэтгэх ажилчдын 50-аас доошгүй хувь нь ойролцоо нутгийн малчдын байгууллагын гишүүдээс бүрдсэн байх. • Ойжуулалтын ажлыг гүйцэтгэхдээ НҮБХХ-ийн байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийн стандарт, менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангуулах байгаль орчны мэргэжилтэнтэй байна. 			
8	Гүйцэтгэх ажлын үе шат	Татмын ойжуулалт нь бэлтгэл ажил, ойжуулалт хийх, хамгаалах хүлээлгэн өгөх, зөрчил, гологдол арилгах, гүйцэтгэлийн болон байгаль орчин, нийгмийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах, сэргийлэх чиглэлээр хийсэн ажлын тайлан боловсруулах, тайланг хэлэлцүүлэн хүлээлгэн өгөх гэсэн үе шатуудтай байна.			
9	Бэлтгэл үе шат	<ul style="list-style-type: none"> • Байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийг бууруулах, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг гаргаж төсөл хэрэгжүүлэх нэгжид хүргүүлж, батлуулах • Татмын ойжуулалтын ажил гүйцэтгэх улирлын болон түр ажилчдыг дадлагажуулах, 			

		<ul style="list-style-type: none"> • Байгаль орчин, нийгмийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах, сэргийлэх чиглэлээр ажилчдад сургалт хийх (анхаарах чиглэлүүдийг 18 хэсэгт заав), • Ойжуулалтын ажилд хэрэглэгдэх техник, тоног төхөөрөмжүүдийн техник үйлчилгээг бүрэн хийн ажилд гарахад бэлэн болгох, • Ойжуулалтын ажлын технологийн карт, дараалал боловсруулан ажилчдад танилцуулж дагаж мөрдөх (технологийн дарааллыг хавсаргав), • Ойжуулалтын ажлын сонгогдсон талбайн эргэлтийн цэгийг тэмдэгжүүлэх (Төслийн Гомдол барагдуулах механизмын хүрээнд гомдол, санал хүлээн авах хайрцгийг байршуулах), • Татмын ойжуулалтын ажил гүйцэтгэх улирлын болон түр ажилчдад ажил гүйцэтгэх технологи болон хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны талаар зааварчилгаа бэлтгэх өгөх, • Татмын ойжуулалтын ажил гүйцэтгэх улирлын болон түр ажилчдад ойн түймрээс урьдчилан сэргийлэх талаар анхааруулга өгөх, • Ойр орчмын иргэдэд мал бэлчээхийг хориглох, ойжуулалтын талбайн дундуур гаргасан мал услах орц, гарцын талаар танилцуулга хийх, уулзалт зохион байгуулах, ойжуулалт хийх төлөвлөгөөнд оруулах , • Тусгаарласан талбай тутамд нэг усжуулалт хийх тоног төхөөрөмж (1-5тн багтаамжтай усны нөөц савтай, ус шахагч, d40 крант гэх мэт) байна. • Тусгаарласан талбай тус бүрийн хашаа 1.5 метрээс доошгүй өндөртэй • Татмын ойжуулалтын хашааг 10 га тутамд 2 м өргөнтэй гарц гарган хийнэ.
10	Хашаа барих	<ul style="list-style-type: none"> • Хашаанд тавигдах шаардлага • Хашааны шонгийн өндөр: 2.0м, шонгийн далавчны зузаан 1,8-2мм, Шонгийн далавчны нүхтэй талын урт 3 см, Шонгийн далавчны нүхгүй талын урт 1,8-2см, Хашаа нь салхины хурд, цаг агаарын ачааллыг даахуйц бат бөх тогтвортой байна • Тулгуур шонгийн хананы зузаан 2.5-3мм, 20-30м тутамд нэг тулгуур шон хийнэ. Торны дээгүүр шон хооронд нэг эгнээ 3мм цайрдсан төмөр утсаар бэхэлгээ хийж, цайрдсан төмөр чангалагчаар бэхэлнэ. Шон хоорондын торны гадна талд 3мм диаметртэй төмөр утсаар Х бэхэлгээ хийнэ. • Машин орох хаалганууд сайн чанарын нугастай, цүүтэй, зүүдэн цоожтой байх ба дотор талдаа бат бэх замган түгжээтэй байна. • Машин орох хаалганы Шонгийн газарт суух гүн 70 см-ээс багагүй байж БМ150 маркийн бетоноор цутгаж шонг бэхэлж өгнө. Хаалга нь 5мм-н цайрдсан төмөр торон материалаар хийгдсэн байна. Машины хаалга 2 шон дээрээсээ чангалагч татуургатай байна. • Явган хүний хаалганд сайн чанарын нугас, түгжээ суурилуулна. • Ажил гүйцэтгэх талбайн үүдний хэсэгт 0.5x1 метр хэмжээтэй ажлын гүйцэтгэгч, захиалагч, талбайн хэмжээ, тарьсан модны тоо, схем талбайд мал бэлчээхийг хориглосон анхааруулга зэрэг мэдээлэл агуулсан самбар байрлуулах • Талбайн 4 буланд гадагш нь 3мм-ээс багагүй диаметртэй төмөр утсаар гадагш татлага хийж булангийн шонг газарт гадаслаж бэхэлнэ. • Татмын ойн хашаажуулалтын ажлын зураг төсвийг баримталж ажиллана (хавсаргав). • Байгаль орчин, нийгмийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах, сэргийлэх үндсэн шаардлагуудыг баримталж ажиллана (18 дахь хэсгийг харна уу).
11	Усалгааны систем	<ul style="list-style-type: none"> • Зөөврийн хуванцар хийцтэй, 1 тонн багтаамжтай 5 ширхэг эсвэл 5 тонны ус нөөцлөх сав байрлуулах • Ус нөөцлөх савнаас хаалт угсарч, ус шахах зориулалттай бензин мотопомп байрлуулах /мотопомп нь усалгааны системээр ус шахахад хангалттай хүчин чадалтай байх/ • Татмын ойжуулалт хийх талбайд хүрэлцэхүйц хүчин чадал багтаамжтай байна. "Навчит төрлийн модны суулгац. Техникийн шаардлага" MNS6141:2010 стандартыг хангасан суулгацыг татмын ойжуулалтын ажилд хэрэглэх, • Татмын ойжуулалтын талбайг хашиж хамгаална. Ингэхдээ уулын налуу болон жалгын ховилоор хашаан доогуур мэрэгч амьтан болон мал орохоос хамгаална.

	<p>(Хамгаалалтын хашааны батлагдсан жишиг зургийг хавсаргав - хэмжээ: 250м * 100м),</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Суулгацын нүхийг бэлтгэх, суулгах арга. Ерөнхий шаардлага" MNS6258-1:2011 стандартын дагуу суулгацын нүхийг бэлтгэх эсвэл шан (шуудуу) татаж болно. Шан татах бол тарилтийн эгнээг шангаар гаргана. Шангийн өргөн 30 см-ээс ихгүй, гүн нь 20 см-ээс ихгүй байх бөгөөд суулгац суулгах байршилд нүх ухах • Татмын ойжуулалтын ажлыг 10-р сарын 01-наас 11-р сарын 01 хүртэл хийх бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд нөхөн тарилтыг 5-р сарын 01-наас 6-р сарын 01-ны өдрийн дотор тус тус хийх, • Тарьсан суулгацыг арчлах, гаднын хүчин зүйлээс хамгаалах, тогтмол усалгааны ажил гүйцэтгэх, • Эгнээ хоорондын зай 4 метр, мод хоорондын зай 3 метр байхаар тооцон 1 га талбайд 800 ширхгээс доошгүй стандартын шаардлага хангасан чанартай суулгацаар тарилт хийх. • Суулгацын стандарт хангасан байх хэмжээ <table border="1" data-bbox="419 683 1489 869"> <thead> <tr> <th>Модны төрөл</th> <th>1-р зэргийн суулгац (өндөр, м)</th> <th>2-р зэргийн суулгац (өндөр, м)</th> <th>3-р зэргийн суулгац (өндөр, м)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Улиас</td> <td>1.5 ба дээш</td> <td>1.0-1.5</td> <td>0.8-1.0</td> </tr> <tr> <td>Хайлаас</td> <td>0.8 ба дээш</td> <td>0.6-0.8</td> <td>0.4-0.6</td> </tr> <tr> <td>Бургас</td> <td>1.2 ба дээш</td> <td>0.8-1.2</td> <td>0.6-0.8</td> </tr> </tbody> </table>	Модны төрөл	1-р зэргийн суулгац (өндөр, м)	2-р зэргийн суулгац (өндөр, м)	3-р зэргийн суулгац (өндөр, м)	Улиас	1.5 ба дээш	1.0-1.5	0.8-1.0	Хайлаас	0.8 ба дээш	0.6-0.8	0.4-0.6	Бургас	1.2 ба дээш	0.8-1.2	0.6-0.8
Модны төрөл	1-р зэргийн суулгац (өндөр, м)	2-р зэргийн суулгац (өндөр, м)	3-р зэргийн суулгац (өндөр, м)														
Улиас	1.5 ба дээш	1.0-1.5	0.8-1.0														
Хайлаас	0.8 ба дээш	0.6-0.8	0.4-0.6														
Бургас	1.2 ба дээш	0.8-1.2	0.6-0.8														
<p>12 Татмын ойжуулалт хийх</p>	 <ul style="list-style-type: none"> • Татмын ойжуулалтын талбайд суулгац суулгахаас 3-4 хоногийн өмнө ухсан нүхийг нэг удаа усална. Суулгацыг суулгасны дараа 35-40 см гүнд нэвчиж усална. • Ургамал ургалтын хугацаанд намар тарьсан тохиолдолд цэнэг усалгааг 1-2 удаа хийж орхиод өвөлжүүлнэ. 4-р сарын 15-с эхлээд цэнэг усалгааг хийнэ. 5 ба 6-р сард 10-14 хоногийн зайтай, 7 ба 8 сард 14-16 хоногийн зайтай 2 удаа усална. 9-р сард нэг удаа усална. Усалгааны норм нь нэг га-д 500-700 м3 ус орохоор тооцно. • Усалгааны норм, услах хугацаа нь тухайн жилийн хур тунадасны хэмжээнээс хамаарч өөрчлөгдөхийг анхаарах хэрэгтэй. • Ургамал ургалтын нийт хугацаанд 10-13 удаа усалгааг хийнэ. Харин хаврын салхи ихтэй үед салааны завсар өнгөн хэсгийн хөрс хаталтаас сэргийлж усалгааг нэмэлт болгож хийх. • Мэдээллийн самбар байрлуулах (нийт өндөр нь 3 метрээс багагүй төмөр хийцтэй байх бөгөөд самбарын хэмжээ 1x1 метрээс багагүй (самбарт ойжуулалт хийсэн талбайн зураг, захиалагч болон гүйцэтгэгчийн тухай мэдээлэл, талбайн хэмжээ, тарьсан модны төрөл, тоо ширхэг зэрэг мэдээллүүд багтана), самбарын хөлийг бетон зуурмагаар бэхэлсэн байна. 																
<p>14 Талбайг хүлээлгэн өгөх</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Татмын ойжуулалтын талбайг аймгийн Засаг даргын захирамжаар байгуулагдсан ажлын хэсэгт, мөн тухайн аймаг, сумдад акт үйлдэн хүлээлгэн өгөх ажлыг зохион байгуулна. Актыг 5 хувь үйлдэн нэг хувийг Ойн газарт, төслийн төв нэгжид тус тус хүргүүлнэ. 																

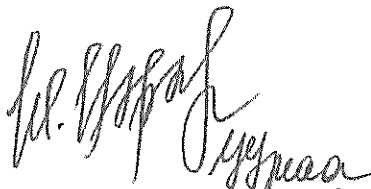
		<ul style="list-style-type: none"> Тарьц суулгацын амьдралын хувийг тогтоохдоо Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайд, Сангийн сайдын хамтарсан 2013 оны 03-р сарын 29-ний өдрийн А-96/71 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралт "Ойжуулалт, ойн аж ахуйн арга хэмжээний ажлыг төлөвлөх, зохион байгуулах, санхүүжүүлэх, таримал ойг үнэлэх, улсын ойн санд худалдан авах, өмчлүүлэх" журмын дагуу жишиг байгуулан тооллого явуулна. <table border="1" data-bbox="416 383 1479 566"> <thead> <tr> <th>Татмын ойжуулалтын талбай /га/</th> <th>Жишиг талбайн нийлбэрийн ойжуулсан талбайд эзлэх хувь</th> <th>Нэгж жишиг талбайн хэмжээ /м2/</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 – 5</td> <td>5</td> <td>200</td> </tr> <tr> <td>6 -10</td> <td>4</td> <td>400</td> </tr> <tr> <td>11-20</td> <td>3</td> <td>400</td> </tr> <tr> <td>21-ээс дээш</td> <td>2</td> <td>400</td> </tr> </tbody> </table> <ul style="list-style-type: none"> Татмын ойжуулалтын ажлыг хүлээн авахдаа гэрээний ерөнхий ба тусгай нөхцөлийн дагуу зөрчил тологдлыг арилгасны дараа "Ойжуулалт, ойн аж ахуйн арга хэмжээний ажлыг төлөвлөх, зохион байгуулах, санхүүжүүлэх, таримал ойг үнэлэх, улсын ойн санд худалдан авах, өмчлүүлэх" журмаар батлагдсан актын дагуу хүлээн авна. Актын маягтыг хавсаргав. /Маягт№ГМ-4 / 	Татмын ойжуулалтын талбай /га/	Жишиг талбайн нийлбэрийн ойжуулсан талбайд эзлэх хувь	Нэгж жишиг талбайн хэмжээ /м2/	1 – 5	5	200	6 -10	4	400	11-20	3	400	21-ээс дээш	2	400
Татмын ойжуулалтын талбай /га/	Жишиг талбайн нийлбэрийн ойжуулсан талбайд эзлэх хувь	Нэгж жишиг талбайн хэмжээ /м2/															
1 – 5	5	200															
6 -10	4	400															
11-20	3	400															
21-ээс дээш	2	400															
15	Зөрчил, гологдол арилгах	<ul style="list-style-type: none"> Тарьсан тарьц, суулгац 50-74,9 хувийн амьдралтай ургасан бол гүйцэтгэгч өөрийн зардлаар 90 хувь хүртэл нөхөн тарилт хийж, актаар хүлээлгэн өгснөөр үлдэгдэл санхүүжилтийг тухайн жилд багтаан олгоно. Тарьсан тарьц, суулгац нь 25-49,9 хувийн амьдралтай ургасан бол гүйцэтгэгчид урьдчилгаагаар олгосон нормативд зардалд хүрэхүйц шаардлагатай нөхөн тарилтыг гүйцэтгэгчийн хөрөнгөөр хийлгэж дараа жилийн намар хүлээж авна. Тарьсан тарьц, суулгац нь 24,9 хүртэл хувийн амьдралтай тоологдсон тохиолдолд уг ажлыг хангалтгүй гүйцэтгэсэн гэж үзэж гүйцэтгэгчээр ойжуулалтын ажлын урьдчилгааг эргүүлэн төлүүлнэ. Захиалагчийн хяналт болон ажил хүлээлцэхэд гарах зардлыг жишиг зураг төсвийн талбай бүрийн зохих дүнгээр тооцох бөгөөд гүйцэтгэгч тал бүрэн хариуцна. 															
16	Тайлан боловсруулах	<ul style="list-style-type: none"> Ойжуулалтын ажил гүйцэтгэсэн тайланг захиалагчид 2 хувь ирүүлнэ. Тайлан дор дурдсан бүрдэл хэсгүүдээс бүрдэнэ. Үүнд: <ul style="list-style-type: none"> а/ "Татмын ойжуулалтын ажил гүйцэтгэсэн тайлан" б/ 1:50 000-ны масштабтай Татмын ойжуулалтын ажил явуулсан талбайн зураг в/ "Ойжуулалт, ойн аж ахуйн арга хэмжээний ажлыг төлөвлөх, зохион байгуулах, санхүүжүүлэх, таримал ойг үнэлэх, улсын ойн санд худалдан авах, өмчлүүлэх" журмын дагуу аймгийн Засаг даргын захирамжаар байгуулагдсан ажлын хэсэг байгуулсан шийдвэрийн хуулбар, ажлын хэсэгт гүйцэтгэсэн ажлыг хүлээлгэн өгсөн актын хамт. А. "Татмын ойжуулалтын ажил гүйцэтгэсэн тайлан"-д Татмын ойжуулалт хийсэн ажлын үе шат тус бүрээр хийсэн ажлын гүйцэтгэл, ажлын технологийн дараалал, тарилтын схем, тарьц, суулгацын стандартын шаардлага хангасан байдал, ажил гүйцэтгэсэн хугацаа, ажиллах хүчин, ажлын өдөр тутмын гүйцэтгэл, тавьсан хяналт, болон төслийн Байгаль орчин, нийгмийн менежментийн хамрах хүрээнд (БОНМХХ) заасан арга хэмжээг хэрхэн хэрэгжүүлсэн зэрэг мэдээллийг багтаана. Дээж талбайн тооллого болон бусад судалгааны ажлын үед авсан гэрэл зураг, ойн төлөв байдлын зураг, ойжуулалтын ерөнхий байдлын зураг, эхлэл төгсгөлийн зургийг харьцуулсан байдлаар фото хэлбэрээр тайланд хавсаргана. Б. "Татмын ойжуулалтын ажил явуулсан талбайн зураг"-т, Талбайн хилийн солбицол, дугаар, талбайн хэмжээ, газрын төрлийн ангилал, тэмдэглэгээ, модны төрөл, насны бүлэг, газар ус, уул, өндөрлөг тоотын нэр, газар зүйн байрлалын солбицлын торлолд, зургийн масштаб, проекц, таних тэмдэг эдгээрийг ой зохион байгуулалтын технологийн зааварт заасан стандартын дагуу гүйцэтгэж оруулна. В. "Ойжуулалт, ойн аж ахуйн арга хэмжээний ажлыг төлөвлөх, зохион байгуулах, санхүүжүүлэх, таримал ойг үнэлэх, улсын ойн санд худалдан авах, өмчлүүлэх" журмын дагуу аймгийн Засаг даргын захирамжаар байгуулагдсан ажил хүлээн авах ажлын хэсэг байгуулсан шийдвэрийн хуулбар, ажлын хэсэгт гүйцэтгэсэн ажлыг хүлээлгэн өгсөн актын хамт тайланд хавсаргана. Тайланг Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Ойн газар болон бусад холбогдох мэргэжлийн 															

		<p>байгууллагын төлөөллүүдэд танилцуулан, хэлэлцүүлж хүлээлгэн өгнө. Хэрэв тайланд зөрчил гологдол илэрсэн бол түнийг арилгах үүргийг гүйцэтгэгч хүлээнэ. Зөрчил гологдлыг арилгасны дараа тайланг дахин хянаж хүлээн авна.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Зураг боловсруулалтын ажлыг Засгийн газрын 2009 оны 1-р сарын 28-ны өдрийн 25-р тогтоолын дагуу олон улсын WGC-84 солбицлын систем, өндрийн сүлжээний Балтын тэнгисийн тогтолцоог, том дунд масштабын байр зүйн зураглалд дэлхийн хөндлөн меркаторын UTM (Universal Transvers Mercator) тусгагийг хэрэглэнэ. Татмын ойжуулалтын ажлын тайлан болон зургийн ship. Файлуудыг цахим хэлбэрээр 1 хувь ирүүлнэ. Ойжуулсан талбайн кадастрын зураглалыг эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагаар хийлгүүлж, газрын кадастрын нэгдсэн мэдээллийн санд тусгуулна. • 2Ойжуулалт хийх хугацаанд НҮБХХ-ийн байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр хийсэн ажлуудын тайланг төсөл хэрэгжүүлэх нэгжид (ТХН) хүлээлгэн өгч батлуулна. Үүнд: • А. Байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийг бууруулах, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг хэрхэн хэрэгжүүлж ажиллаж буй талаарх явцын тайланг /зурагт нотолгоо бүхий тайлан байна/ ойжуулалтын ажлын явцын тайланг ирүүлэх үед ТХН-д заавал хүргүүлнэ. • Б. Байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийг бууруулж, эрсдэлээс сэргийлж ажилласан талаарх эцсийн тайлан /зурагт нотолгоо бүхий тайлан байна/.
17	Тайланг хэлэлцүүлэх хүлээлгэн өгөх	<p>Ойжуулалтын ажлын тайланг Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Ойн газар болон бусад холбогдох мэргэжлийн байгууллагын төлөөллүүдэд танилцуулан, хэлэлцүүлж 3 хувь үйлдэн Ойн газар, аймгийн БОАЖГ газар, болон төслийн төв нэгжид хүлээлгэн өгнө. Ойжуулалт хийх хугацаанд НҮБХХ-ийн байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр хийсэн ажлуудын тайланг төсөл хэрэгжүүлэх нэгжид (ТХН) хүлээлгэн өгч батлуулна.</p>
18	Бусад тавигдах шаардлага	<ul style="list-style-type: none"> • Галын аюулгүй байдлыг анхаарч норм дүрмийн шаардлагын дагуу ажлыг гүйцэтгэнэ; • Ажлыг гүйцэтгэхэд шаардлагатай нийт ажилчдын 50 ба түүнээс дээш хувийг тухайн сум орон нутгийн иргэд, малчдын байгууллага, бүлэг нөхөрлөлүүдтэй гэрээ байгуулж гүйцэтгүүлнэ. • Ойжуулалтын ажлын дараагаар таримал ургамлыг 3 жилийн туршид арчлах, гаднын хүчин зүйлээс хамгаалах арга хэмжээг тухайн орон нутгийн малчдын байгууллагуудтай гэрээ байгуулан гүйцэтгүүлнэ; • Ажлыг гүйцэтгэх явцдаа ажлын үе шат бүрд захиалагчид фото зургаар баталгаажуулан захиалагчид хүлээлгэн өгч үе шатны ажлыг эхэлнэ. • Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг зөвхөн зөвшөөрөгдсөн замаар явуулах, зөвшөөрөгдсөн хурдаас хэтрүүлэхгүй байх, салаа зам гаргахгүй байх зэрэгт анхаарах • Санамсаргүй байдлаар шингэн/тос асгарч бохирдол үүсэхээс сэргийлэх, тээврийн хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдлыг шалгаж ажиллах, шингэн/тос асгарах, алдагдах үед ашиглах багаж хэрэгсэл байгаа эсэх, санамсаргүй асгарсан шатах тослох материалыг голын эрэг дагуух хөрс, усанд орохоос сэргийлэх талаар ажилчдад сургалт хийх • Машин механизм, тээврийн хэрэгслийн ашиглагдаагүй үе тогтмол унтраах, агаар орчныг бохирдуулахгүй байхад анхаарах, хог хаягдлыг ил задгай шатаахыг хориглох • Үйл ажиллагааг зөвхөн ажлын цагаар хийх, ажлын цаг дууссаны дараа чанга дуу чимээ гарах үйл ажиллагаа явуулахгүй байхад анхаарах • Үйл ажиллагаа явуулж байгаа газарт хог хаягдал хаяхгүй байх, хог хаягдлын зохистой менежментийн чиглэлээр ажилчдадаа сургалт хийсэн байх, шатах тослох материал зэрэг аюултай хог хаягдлыг хадгалах, зайлуулах чиглэлээр мэдлэг мэдээллийг ажилчдадаа өгсөн байх, • Төслийн нэгжийн заасан төрөл зүйлийг мод буюу тухайн экосистемд тохирсон унаган төрөл зүйлийг тарихыг хатуу анхаарах. • НҮБХХ-ийн байгаль орчин, нийгмийн нөлөөллийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх стандарт үйл ажиллагааны дүрэм журмыг чандлан мөрдөх үүднээс

	ТХН-ээс өгсөн зааварчилгаатай танилцаж, шаардлагатай сургалтыг хийж, мөрдөж ажиллах
--	---

ТАНИЛЦСАН:

Уур амьсгалын өөрчлөлтийн газрын дарга, Төслийн захирал:

Ш.Цэрэндулам

Байгалийн нөөцийн бодлого зохицуулалтын газрын дарга:

Ц.Уранчимэг

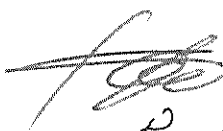
ЗГХА Ойн газрын дарга:

Б.Оюунсанаа

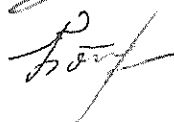
ХЯНАСАН:

Төслийн үндэсний зохицуулагч:

Ю.Баяржаргал

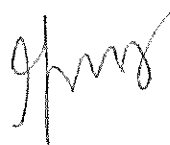
ЗГХА Ойн газар ахлах мэргэжилтэн

Б. Өсөхбаяр

БОЛОВСРУУЛСАН:

Төслийн газар ус хариуцсан техникийн мэргэжилтэн:

Б.Гүнсмаа

Сум	Багц төлбөр	Талбайн хэмжээ, га	Хашааны хэмжээ, м
Алдархаан (Багц 1)	562,500,000	10	1300
		10	1400
		10	1350
		10	1400
		10	1350
Нийт		50	6800
Цагаанхайрхан (Багц 2)	225,000,000	10	1430
		10	1700
Нийт		20	3130
Тэлмэн (Багц 3)	225,000,000	10	1300
		10	1320
Нийт		20	2620
Баянтэс (Багц 4)	112,500,000	10	1370
Нийт		10	1370
Тэс (Багц 5)	112,500,000	10	1280
Нийт		10	1280
Улиастай (Багц 6)	303,750,000	10	1400
		7	1100
		10	1400
Нийт		27	3900
	1,541,250,000	137	19100

Хавсралт

Татмын ойжуулалт хийх талбайн дэлгэрэнгүй мэдээлэл

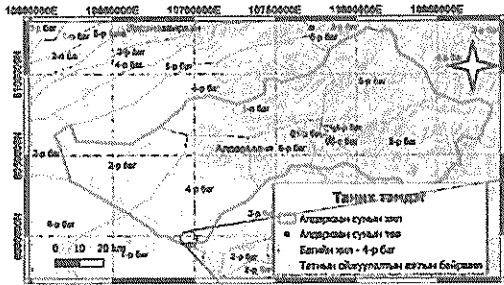
Аймаг	Сум	Баг	Баг нэр	Site #	Захын цэг	Солбицол		Өндөршил	Талбай (га)	Хашаа (m)
Завхан	Алдархаан	4	-	1	1	47.35972022	96.11207434	1491.2	10	1300
		4	-	1	2	47.35617947	96.11335118	1490.2	10	1300
		4	-	1	3	47.35702235	96.11664097	1489.3	10	1300
		4	-	1	4	47.36019265	96.1154613	1491.8	10	1300
		4	-	2	1	47.34882249	96.10846482	1491.2	10	1400
		4	-	2	2	47.34722962	96.11014883	1487.8	10	1400
		4	-	2	3	47.34981855	96.1146033	1488.5	10	1400
		4	-	2	4	47.35150768	96.11253368	1488.9	10	1400
		4	-	5	1	47.35168197	96.11361068	1488	10	1350
		4	-	5	2	47.35246161	96.11700608	1490.9	10	1350
		4	-	5	3	47.35609954	96.11709484	1489.7	10	1350
		4	-	5	4	47.35505818	96.11360107	1489.1	10	1350
		4	Өгөөмөр	3	1	47.33698044	96.08759058	1485.2	10	1350
		5	Өгөөмөр	3	2	47.33436252	96.08638569	1486.2	10	1350
		6	Өгөөмөр	3	3	47.33500681	96.09092497	1485.9	10	1350
		7	Өгөөмөр	3	4	47.33587761	96.09200522	1485.1	10	1350
		8	Өгөөмөр	3	5	47.33755135	96.09239998	1485.9	10	1350
		4	Өгөөмөр	4	1	47.32734929	96.05975448	1481.9	10	1300
		5	Өгөөмөр	4	2	47.32670517	96.06362289	1482.9	10	1300
		6	Өгөөмөр	4	3	47.32933349	96.06543045	1482.2	10	1300
		7	Өгөөмөр	4	4	47.33006652	96.06112593	1483.6	10	1300
4	-	1	1	49.80520393	96.57821008	1488.1	10	1370		
4	-	1	2	49.80322863	96.57742962	1488.5	10	1370		
4	-	1	3	49.80359053	96.58306468	1489.7	10	1370		
4	-	1	4	49.80441468	96.58262905	1489.6	10	1370		

Баянтэс

	4	-	2	2	48.51379509	97.65884518	1822.6	10	1320
	4	-	2	3	48.51690204	97.66093364	1823.1	10	1320
	4	-	2	4	48.51798066	97.65774084	1821.9	10	1320

1. Алдархаан сум

Талбайн дугаар	Эргэлтийн цэг	Өргөрөг	Уртраг
1	1	47.32972032	96.11201414
1	2	47.35272947	96.11232119
1	3	47.33752231	96.11646099
1	4	47.36273265	96.11348113

2024 онд хийгдэх Татмын ойг ойжуулалтын ажлын байршил нь Алдархаан сумын төвөөс баруун баруун урагт шүүрэн тэгсэн хэсгээр 48 км, 4-р багийн нутаг дэвсгэр гүүр гээж байдаг.

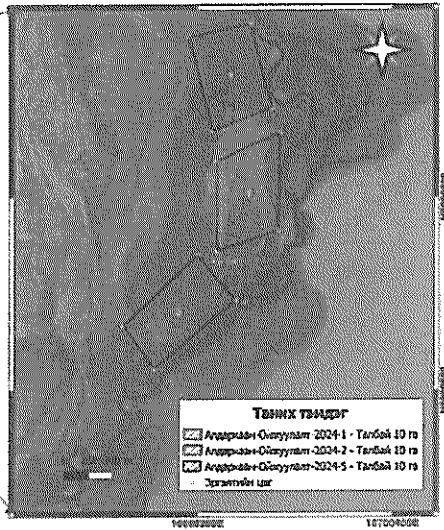
Талбайн дугаар	Эргэлтийн цэг	Өргөрөг	Уртраг
2	1	47.34821230	96.10248482
2	2	47.31727962	96.11514823
2	3	47.33881864	96.1148821
2	4	47.35352058	96.11233364

Төрийн модны төрөл - Бургас
Хөрс - Шингт давхаргын зузаан 12 см, хөнгөн элсэнд
Ус - Завхан гол
Ам шалбарал - Татмын ойг тархинг тэнгэрдээ, эгнээг
сүүдэр төрөөг эргэлдээс хэргэлдээ.

Талбайн дугаар	Эргэлтийн цэг	Өргөрөг	Уртраг
3	1	47.35148197	96.11361264
3	2	47.32924411	96.11705209
3	3	47.35209291	96.11729481
3	4	47.35025818	96.11369107

Тарих модны төрөл - Бургас
Хөрс - шингт давхаргын зузаан 9см,
Хөнгөн элсэнд
Ус - Завхан гол

Алдархаан суманд 2024 онд хийгдэх Татмын ойжуулалтын ажлын байрзүйн зураг

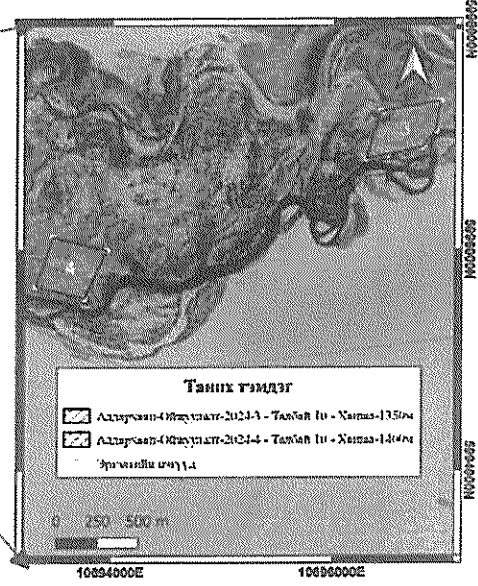
№	Эргэлтийн цэг	Өргөрөг	Уртраг
3 1	1	47.33698044	96.08759858
3 2	2	47.33436252	96.08638569
3 3	3	47.33500681	96.09092497
3 4	4	47.33587761	96.09200522
3 5	5	47.33755135	96.09239998

2024 онд Алдархаан суманд хийгдэх татмын ойжуулалтын байршил нь сумын төвөөс 48 км, 4-р баг, Өгжимнэр байрладаг. Нийт 20 га (10, 10га) талбайг 2750 м (1350, 1400м) хашаагаар хангална.

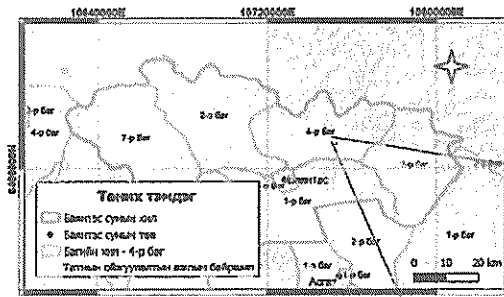
№	Эргэлтийн цэг	Өргөрөг	Уртраг
4 1	1	47.32734929	96.05975448
4 2	2	47.32670517	96.06362289
4 3	3	47.32933349	96.06543045
4 4	4	47.33003652	96.06112593

Тарих модны төрөл - Бургас
Хөрс - шингт давхаргын зузаан 9см,
Хөнгөн элсэнд
Ус - Завхан гол

Алдархаан суманд 2024 онд хийгдэх Татмын ойжуулалтын ажлын байрзүйн зураг

2. Баянтэс

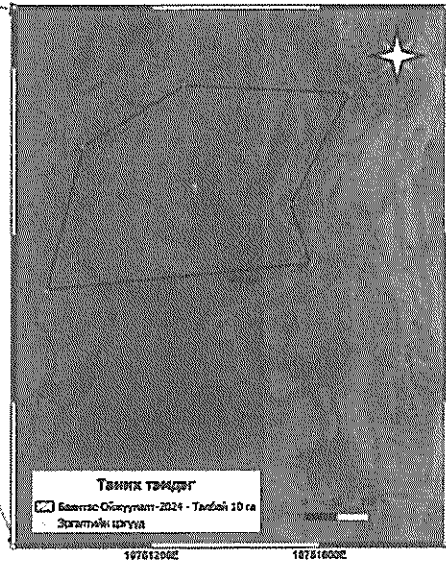

Талбайн дугаар	Зургийн нэгж	Огноо	Нутаг
1	1	49 82020790	95.57224090
2	2	49 82021202	95.57242823
3	3	49 82021921	95.57265442
4	4	49 82041101	95.57267205
5	5	49 82050115	95.57291349
6	6	49 82050116	95.58235354

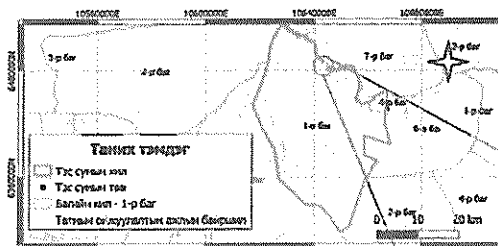
2024 онд хийгдэх Татмын ойжуулалтын ажлын байршил нь Баянтэс сумын төвөөс зүүн тийш зүүт шугуун тэгсэн хэмжээгээр 20 км, 4-р багийн нутаг Цэргийн голын татагд байрласан.

Тэрэг нэвдэн төрөл - Бургас
Харс - Шөмт дэмжлэг 23 см, шаврагчдэр
Ус - Цэргийн гол
Аж хайгуулагч - Малын нөлөөгөөр арройтон голын татмын бургасын ойг сэргээж, тэжээлтэй нөмгөрдүүлж, хэрвэл эрдэмтэс хэмжээгээр

Баянтэс суманд 2024 онд хийгдэх Татмын ойжуулалтын ажлын байрзүйн зураг

3. Тэс

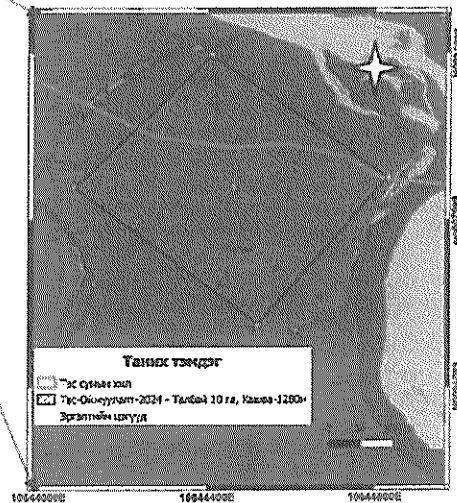

Талбайн дугаар	Зургийн нэгж	Огноо	Нутаг
1	1	49.74211922	95.61134160
2	2	49.74212926	95.62412034
3	3	49.74295274	95.62035024
4	4	49.74410720	95.61740253

Тус татмын ойжуулалтын ажлын талбай нь Тэс сумын төвөөс зүүн тийш зүүт шугуун тэгсэн хэмжээгээр 16 км, 1-р багийн нутаг Тэсгийн голын татагд байх. Өндөг 10 га талбайг 1200 метр урт хэмжээгээр хэмжээгээр.

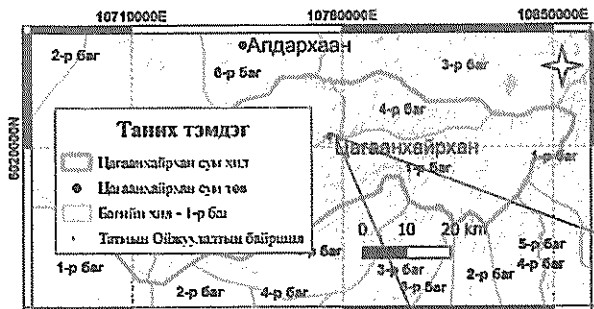
Тэрэг нэвдэн төрөл - Бургас
Харс - Шөмт дэмжлэг 13 см, хууц шаврагчдэр
Ус - Тэсгийн гол
Аж хайгуулагч - Татмын ойг талбай нөмгөрдөж, ургамлын бүлэгээр хангагддаг, хэрвэл эрдэмтэс хэмжээгээр, хэв хэмжээ сайжраж, үерийн эрдэмтэс бүрэн

Тэс суманд 2024 онд хийгдэх Татмын ойжуулалтын ажлын байрзүйн зураг

4. Цагаанхайрхан

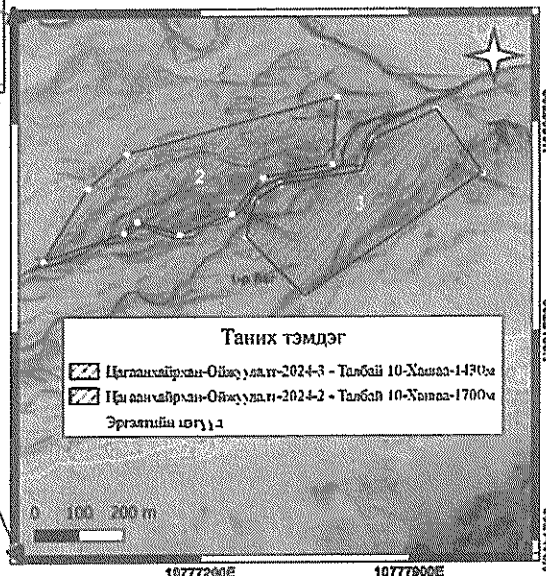

Цагаанхайрхан суманд 2024 онд хийгдэх Татмын ойжуулалтын ажлын байрзүйн зураг

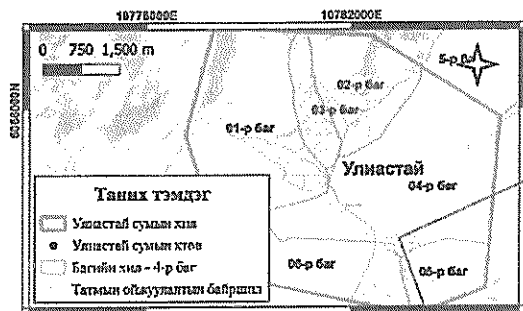
Талбайн №	Цэгүүд	Өргөрөг	Уртлаг	Талбайн №	Цэгүүд	Өргөрөг	Уртлаг
2	1	47.49164443	96.81183099	3	1	47.49398048	96.8146031
2	2	47.48986182	96.80967548	3	2	47.48876473	96.81637825
2	3	47.48947678	96.80832883	3	3	47.49129971	96.82178345
2	4	47.49004841	96.81084182	3	4	47.49253277	96.82034248
2	5	47.49028729	96.81133133	3	5	47.49193455	96.81844807
2	6	47.49001422	96.81281285	3	6	47.49130744	96.81808875
2	7	47.49044823	96.81418242	3	7	47.49163456	96.81585403
2	8	47.49117548	96.81511037	3	8	47.49072448	96.81459406
2	9	47.49143135	96.81720547				
2	10	47.48278804	96.81755488				

Тус татмын ойжуулалтын байршил нь сумын төвөөс урд зүгт 1 км-т, 1-р багийн нутаг, Ширээгийн голын татанд байрлана. Нийт 20 га (10, 10га) талбайг 3130 н урт хашаагаар хамгаална.

Тарих модны төрөл - Бургас
Хөрс - Шинг дэвсгэрийн зузаан 4см, хөнгөн элсэнцэр
Ус - Ширээгийн гол

5. Улиастай

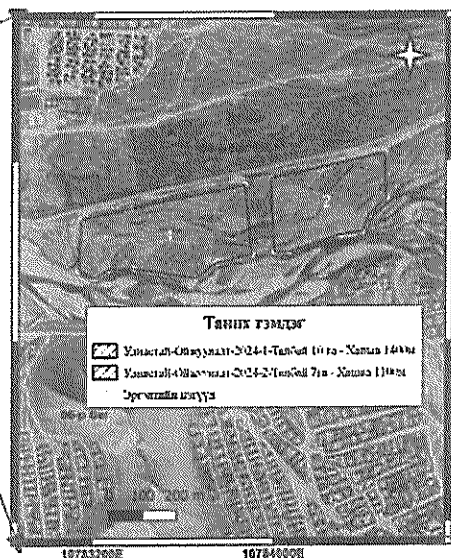

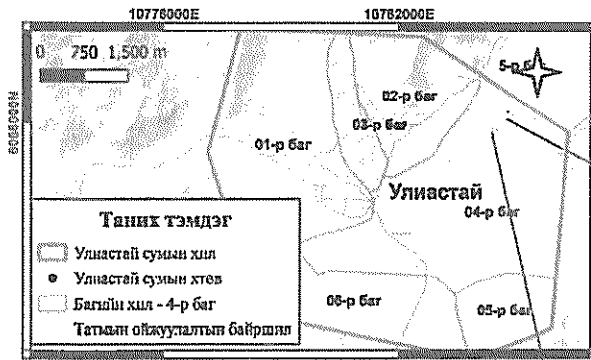
Улиастай суманд 2024 онд хийгдэх Татмын ойжуулалтын ажлын байрзүйн зураг

№	Цэг	Өргөрөг	Уртлаг	№	Цэг	Өргөрөг	Уртлаг
1	1	47.72920173	96.86778883	2	1	47.73181284	96.87418817
1	2	47.72921334	96.86878236	2	2	47.72955465	96.87422507
1	3	47.72968072	96.87118327	2	3	47.72968083	96.87480824
1	4	47.72968086	96.8720182	2	4	47.73011245	96.8768527
1	5	47.72968344	96.8734204	2	5	47.73018223	96.87780084
1	6	47.73144788	96.87314917	2	6	47.73082201	96.87805788
1	7	47.73051988	96.88857113	2	7	47.73109082	96.87874524
1	8	47.73053614	96.89667618	2	8	47.73230051	96.87868878
1	9	47.72917873	96.89558488				
1	10	47.72868717	96.89721601				

2024 онд Улиастай суманд хийгдэх татмын ойжуулалтын байршил нь сумын төвөөс зүүн урд зүгт 1 км, 4-р багт байрлана. Нийт 17 га (10, 7га-р) талбайг 2500м (1400, 1100м) хашаагаар хамгаална.

Тарих модны төрөл - Бургас, Хайлаас
Хөрс - шинг дэвсгэрийн зузаан 4см, Дунд шавранцар
Ус - Богдын гол

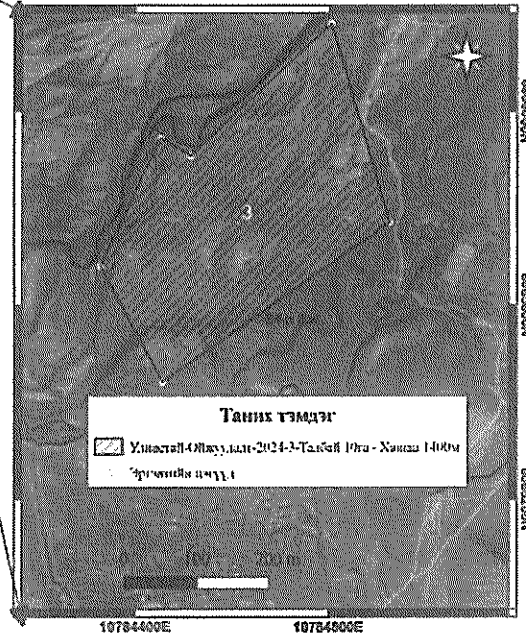

№	Цэг	Өргөрөг	Уртраг
3	1	47.75047115	98.8784147
3	2	47.75248179	98.88284491
3	3	47.75493778	98.88155038
3	4	47.75328978	98.87893144
3	5	47.75358206	98.8783699
3	6	47.75191358	98.87727398

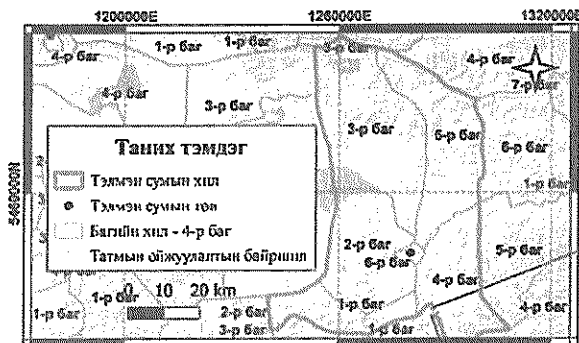
2024 онд Улиастай суманд хийгдэх татмын ойжуулалтын байршил нь сумын төвөөс зүүн хойд зүгт 2 км, 4-р багт байрлана. Нийт 10 га талбайг 1400м хашаагаар хангална.

Торих модны төрөл - Бургас, Хайлаас
Хорс - шилт дэвжэргийн зузаан 4см, Дунд шааранцар
Ус - Богдын гол

Улиастай суманд 2024 онд хийгдэх Татмын ойжуулалтын ажлын байрзүйн зураг

6. ТЭЛМЭН

Талбайн №	Цэгүүд	Өргөрөг	Уртраг	Талбайн №	Цэгүүд	Өргөрөг	Уртраг
1	1	48.4873988	97.85808811	2	1	48.51423191	97.85864482
1	2	48.48703424	97.86087154	2	2	48.51579309	97.85884518
1	3	48.48891183	97.86183112	2	3	48.51690204	97.85923364
1	4	48.49215284	97.85878351	2	4	48.51798066	97.85774984
1	5	48.48883111	97.85702364				

Тус Татмын ойжуулалтын ажлын байршил нь Тэлмэн сумын төвөөс урд зүгт 14 км-т, 4-р багийн нутагт байрлана. Нийт 20 (10,10га) га газрыг 2600м урт хашаагаар хангална.

Торих модны төрөл - Улиас, Бургас
Хорс - Шилт дэвжэргийн зузаан 9 см, хөнгөн шааранцар
Ус - Төрвөгатайн гол

Тэлмэн суманд 2024 онд хийгдэх Татмын ойжуулалтын ажлын байрзүйн зураг

